

Eerste programmajournaal 2018

gemeente Tubbergen

Eerste programmajournaal 2018 gemeente Tubbergen

Inleiding

Ieder jaar wordt de inhoudelijke en financiële stand van zaken in de vorm van programmajournaals weergegeven. Gezien het bijzondere jaar 2018 (verkiezingen) heeft het college dit jaar gekozen voor een wat andere weg. Naast het overdrachtsdocument Tubbergen 2018-2019, dat u bij raadsbrief van 29 maart 2018 ter kennisname is aangeboden, is een eerste (vooral financieel) programmajournaal 2018 opgesteld wat u ter vaststelling wordt aangeboden. Doel van dit eerste (vooral financieel) programmajournaal is om het herziene meerjarige (begrotings)saldo en de stand van de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen in overeenstemming te brengen met de feitelijke financiële situatie op basis van bestaand (dus vastgesteld) beleid.

De opbouw van dit (financiële) eerste programmajournaal 2018 is als volgt:

- Herzien meerjarig saldo
- Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen
- Stand van zaken en conclusies

Herzien meerjarig saldo

Om te komen tot een laatste stand van zaken van het herziene meerjarige saldo zoeken we aansluiting bij het laatst vastgestelde P&C document. Dat is in dit geval de programmabegroting 2018. Deze begroting laat, rekening houdend met alle besluitvorming uit die begroting, het volgende herziene meerjarige saldo zien dat we gebruiken als start voor dit programmajournaal:

	2018	2019	2020	2021
Saldo begroting 2018	13	354	107	-88

Mutaties bestaand beleid

Na vaststelling van de programmabegroting 2018 is een aantal besluiten genomen en hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die leiden tot mutaties op het bestaande beleid. Hiermee rekening houdend ontstaat het volgende beeld:

	2018	2019	2020	2021
Saldo begroting 2018	13	354	107	-88
- storting in reserve incidenteel beschikbare algemene middelen	-13			
Septembercirculaire 2017	33	-25	-39	-47
Decembercirculaire 2017	19	20	20	20
verkoop aandelen Vitens	-47	-15	-15	-15
renovatie / aanleg kunstgrasvelden	-6	-6	-6	-6
Veiligheids Regio Twente (VRT)	0	-11	-22	-33
evaluatieonderzoek Noaberkracht	-14			
project ondermijning	0			
Wet kwaliteitsborging private partijen	-61	-61	-61	-61
Pilot Go Ov	-40			
Herzien meerjarig saldo	-116	256	-16	-230

Saldo uit begroting 2018

Conform bestaand beleid verrekenen we het voordelige dan wel nadelige saldo van de eerste jaarschijf uit de programmabegroting met de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen. Voor het jaar 2018 ging het om een voordeel van € 13.000 dat is gestort in de desbetreffende reserve.

September- en decembercirculaire

De (financiële) gevolgen van de zowel de september- als de decembercirculaire waren nog niet meegenomen in het herziene meerjarige saldo dat doen we nu. Het betreft hier in beide gevallen een beleidsarme circulaire met slechts een aantal aanpassingen van verdeelmaatstaven. In de decembercirculaire (de eerste van het nieuwe

kabinet Rutte III) is aangegeven dat de (financiële) gevolgen van het nieuwe regeerakkoord nog niet zijn verwerkt en dat deze gevolgen op zijn laatst in de mei circulaire 2018 worden verwerkt. Maar het is niet uitgesloten dat er een extra circulaire zal verschijnen in februari/maart 2018. In het overdrachtsdocument Tubbergen 2018-2019 hebben wij een eerste beschrijvende inschatting van het regeerakkoord weergegeven. Dit leidt op dit moment (nog) niet tot aanvullende (financiële) aanpassingen.

Verkoop aandelen Vitens

Op 14 november 2017 heeft het college ingestemd met de verkoop van de aandelen Vitens aan de provincie Overijssel. Op 18 december 2017 heeft behandeling in de gemeenteraad plaatsgevonden wat heeft geleid tot een geamendeerd besluit met dien verstande dat de verkoop doorgang kon vinden. In financiële zin leverde deze verkoop een incidentele boekwinst op van ongeveer € 1,8 miljoen, maar daar tegenover staat het wegvallen van het jaarlijkse dividend. Dit wegvallende jaarlijkse dividend brengen we nu in beeld en de incidentele boekwinst betrekken we het resultaat van de jaarverantwoording 2017.

Renovatie aanleg kunstgrasvelden

Op 22 januari 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met het subsidieaanvraag van de Stichting Renovatie Voetbalaccommodaties Tubbergen. Dit betekende in financiële zin enerzijds het beschikbaar stellen van een eenmalig bedrag van € 275.000 voor renovatie/aanleg kunstgrasvelden, onder intrekking van het natuur- en kunstgrasbeleid 2009 en anderzijds een structureel extra bedrag van € 6.000 voor de harmonisatie van subsidie voor onderhoud, renovatie en vervanging van natuur- en kunstgrasvelden. Deze structurele last brengen we nu in beeld en de incidentele last van € 275.000 nemen we mee bij de herziene stand van de reserves verderop in deze kaderbrief.

Veiligheids Regio Twente (VRT)

Het algemeen bestuur van de Veiligheids Regio Twente (VRT) heeft op 12 februari 2018 ingestemd met de begroting 2019 van de VRT. Deze begroting 2019 laat een verhoging van € 1,2 miljoen zien bovenop de trendmatige verhoging als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. De redenen daarvoor zijn de meldkamertransitie, wijzigingen in de exploitatie van het openbaar brandmeldsysteem, vervanging onroerende activa en de vervanging van rijksmaterieel. De VRT ziet mede als gevolg van de precaire financiële positie (het weerstandsvermogen is nagenoeg nihil) geen andere mogelijkheden dan deze meerkosten door te berekenen aan de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Tubbergen betekent dit een structurele last van € 44.171 die met ingang van het jaar 2019 in vier gelijke stappen wordt doorgevoerd.

Evaluatieonderzoek Noaberkracht

Het bestuur van Noaberkracht heeft op 12 januari 2018 ingestemd met het evaluatieonderzoek Noaberkracht wat uitgevoerd gaat worden door een externe partij. De totale kosten hiervan, ten bedrage van € 31.725 worden volgens de geldende verdeelsleutel omgeslagen naar de beide deelnemende gemeenten in Noaberkracht. Dit betekent voor de gemeente Tubbergen een incidentele last van € 13.848.

Project Ondernijning

Het bestuur van Noaberkracht heeft in januari 2018 ingestemd met het projectplan Ondernijning. De totale kosten van dit project kunnen worden gedekt uit de bestaande budgetten. Dit project zal niet alleen ook beeld gaan geven van noodzakelijke acties, maar ook van noodzakelijke aanpassingen in de reguliere bedrijfsvoering met mogelijk structurele consequenties.

Nieuwe wet "Private kwaliteitsborging"

Deze beoogde nieuwe wet is in februari 2017 door de Tweede kamer aangenomen en doorgestuurd naar de Eerste kamer. De eerste kamer heeft in het najaar van 2017 echter besloten deze wet niet in stemming te brengen.

Hierdoor wordt deze wet voorlopig niet ingevoerd. Doel van deze wet was de toetsing en controle op de naleving van het bouwbesluit weg te zetten in de markt.

We kunnen nu dus niet, zoals de bedoeling was, bepaalde kwaliteitstoetsingen overlaten aan de verschillende private partijen, maar moeten deze toetsingen en de controles zelf blijven uitvoeren. Hier waren we, bij het invullen van de aanvullende taakstelling op Noaberkracht, wel vanuit gegaan voor zowel de vergunningverlening als de handhaving. De ingeboekte taakstelling op het team van bouwspecialisten en de handhavers binnen onze ambtelijk organisatie Noaberkracht kan hierdoor niet worden ingevuld. Dit levert een

probleem op van 36 uur per week bij vergunningverlening (kosten € 70.000) en een probleem bij handhaving van eveneens 36 uur per week (kosten € 70.000). Aandeel van de gemeente Tubbergen hierin bedraagt € 61.000.

Pilot Go Ov

De gemeente start een pilot waarbij leerlingen zelfstandig leren reizen. We starten met leerlingen van de speciale school voor basisonderwijs, het speciaal onderwijs en jongvolwassenen (18+ die gebruik maken van de WMO) om hen onder begeleiding zelfstandig te leren reizen met het openbaar vervoer. Dit draagt bij aan hun zelfredzaamheid en vergroot het zelfvertrouwen van deze groep inwoners. Middels deze pilot, die een eenmalige investering vraagt van € 40.000, wordt leerlingen die nu gebruik maken van aangepast (leerlingen) vervoer en die leerbaar zijn, geleerd om zelfstandig te reizen met het openbaar vervoer. De pilot draagt bij aan het zoveel mogelijk stimuleren van de zelfredzaamheid en zal op termijn leiden tot een verlaging van de kosten voor het leerlingenvervoer. Deze mogelijke voordelige financiële gevolgen betrekken we bij het opstellen van de begroting 2019.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de hiervoor aangegeven en toegelichte mutaties en deze te verwerken in het herziene meerjarige saldo.

Voorgesteld wordt het nadelige begrotingssaldo over het lopende jaar 2018 ten bedrage van € 116.000 te onttrekken aan de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Naast mutaties die gevolgen hebben voor ons herziene meerjarige saldo zijn in het overdrachtsdocument ook een aantal zaken en ontwikkelingen benoemd die gevolgen hebben voor onze reservepositie. Een aantal hiervan is reeds voorzien van besluitvorming maar een aantal ook niet.

Deze reserve laat rekening houdend met de laatste besluiten en ontwikkelingen (die nog van besluitvorming moeten worden voorzien) het volgende beeld zien:

Stand begroting 2018	6.881.000
renovatie / aanleg kunstgras	-275.000
correctie stimuleringsfonds	150.000
saldo 1e programmajournaal 2018	-116.000
extra capaciteit vergunningverlening en handhaving	-141.000
implementatie omgevingswet	-270.000
implementatie Twents model inkoop WMO en jeugd	-326.000
herziene stand	5.903.000

Algemeen

De onttrekking van € 275.000 aan de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen is een gevolg van het raadsbesluit van 22 januari 2018, waarin de gemeenteraad heeft ingestemd met de subsidieaanvraag van de Stichting Renovatie Voetbalaccommodaties Tubbergen. Dit betekende in financiële zin onder andere het beschikbaar stellen van een eenmalig bedrag van € 275.000 voor renovatie/aanleg kunstgrasvelden.

De genoemde correctie betreffende het stimuleringsfonds heeft te maken met een gewijzigde dekking. Het genoemde bedrag van € 150.000 moet ten laste komen van de middelen voor Mijn Dorp 2030 en niet ten laste van de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Zoals te doen gebruikelijk verrekenen we voordelige dan wel nadelige saldi die voortvloeien uit de verschillende tussenrapportages (in dit geval een nadeel van € 116.000 uit het eerste programmajournaal 2018) met de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Extra capaciteit vergunningverlening en handhaving als gevolg van conjuncturele ontwikkelingen

Sinds het vaststellen van de begroting 2018 worden we geconfronteerd met enkele autonome ontwikkelingen die naar onze mening onvoldoende zijn verwerkt in onze meerjarenbegroting.

Na een aantal jaren van laagconjunctuur en (financiële) crisis lijkt er herstel op te treden. De economie trekt aan, de werkloosheid neemt af, het consumentenvertrouwen loopt op, terwijl de rente laag blijft en de inflatie slechts lichtelijk oploopt. Ook als gemeente merken we hier zowel direct als indirect de gevolgen van.

De **afname van de werkloosheid** beperkt zich volgens de laatste cijfers vooral tot een forse daling van het aantal WW-gerechtigden. Dit is op zichzelf ook logisch, omdat deze mensen ten tijde van de crisis hun baan hebben verloren en de minste afstand tot de arbeidsmarkt hebben. De effecten voor de kaartenbakken van de gemeenten laten vaak wat langer op zich wachten. Dit zogenaamde “na-ijleffect” hebben we ook gezien tijdens de recessie toen de instroom in de gemeentelijke kaartenbakken enkele jaren duurde. Daarnaast hebben we de laatste jaren ook te maken gehad met instroom van vergunninghouders. Hoewel we druk doende zijn deze mensen onderdeel te laten uitmaken van onze samenleving en dus ook te begeleiden naar werk, gaan hier enkele jaren overheen. Al met al verwachten we de komende jaren een afname van ons bestand aan bijstandsklanten maar deze zal wat achterlopen bij de totale afname van de werkloosheid.

Wat we ook zien is de toenemende belangstelling voor **bouwkavels**. Bovendien is de markt van bouwkavels veranderd. Potentiële kopers krijgen veel meer voorlichting over mogelijkheden en onmogelijkheden over hun plannen met de kavel. Ook is de kavelverkoop maatwerk geworden, waarbij onder andere flexibele kavelgrenzen gehanteerd worden. Deze ontwikkeling betekent een toename van werk binnen Noaberkracht voor het team Wonen en Leven (vragen en voorlichting), de afdeling WABO (bouwvergunningen) en de afdeling Veiligheid en Handhaving (bouwtoezicht).

Door het aantrekken van de economie wordt er meer geïnvesteerd. Dat heeft ook zijn weerslag op de aantallen **informatieverzoeken**. Bedrijven investeren meer en vragen vaker historische gegevens op om hun aanvragen te kunnen onderbouwen. Er worden meer huizen verkocht en het aantal verzoeken om afschriften van bouwdoSSIers is navenant gestegen.

Hiertegenover staan extra inkomsten bij de gemeente Tubbergen als gevolg van kavelverkopen (in 2017 een winstnemning van € 3,2 miljoen) en hogere legesopbrengsten (in 2017 een meeropbrengst van € 25.000). Gezien het forse aantal verkochte kavels in 2017 verwachten we zeker in 2018 en wellicht ook in 2019 nog extra werkzaamheden te moeten uitvoeren in het kader van vergunningverlening en bouwtoezicht. Gezien het conjuncturele karakter van deze werkzaamheden, stellen we voor om een deel van de extra inkomsten uit het jaar 2017 (opbrengsten kavels en leges) aan te wenden voor het extra (vooralsnog tijdelijke) werk binnen onze ambtelijke organisatie Noaberkracht. Dit extra werk wordt ingeschat op 36 uur per week (€ 80.000) bij de afdeling Veiligheid en Handhaving, op 36 uur per week (€ 80.000) bij de afdeling WABO, op 36 uur per week (€ 55.000) bij het team Wonen en Leven van het Klant Contact Centrum. Uitgaande van een doorloop van 1,5 jaar betekent dit een middelen beslag van € 322.500 (€ 80.000 + € 80.000 + € 55.000 gedurende 1,5 jaar) wat voor de gemeente Tubbergen neerkomt op een bedrag van € 141.000.

Implementatie Twents model inkoop WMO en jeugdhulp 2019

Op 5 december 2017 hebben de beide colleges ingestemd met het einddocument Ontwerpfase Inkoop Twents Model en de hierin uitgezette lijn voor ontwerp, uitgangspunten en randvoorwaarden voor inkoopstrategie, kwaliteitskader en conceptprijzen. Nieuwe contracten die voortkomen uit de getransformeerde integrale inkoop jeugdhulp en WMO per 1-1-2019 vragen een aangepaste manier van werken in de frontoffice Team Ondersteuning Zorg, een heringerichte backoffice zorgadministratie en wijzigingen bij het uitvoeren van contractmanagement. Ook dient er een herindicatie van de huidige cliënten plaats te vinden. Om voorbereid te zijn op deze nieuwe manier van werken per 1 januari 2019 wordt in het voorjaar van 2018 gestart met de nodige voorbereidingen en aanpassingen. In totaliteit betekent dit voor de gemeente Tubbergen een kostenpost van € 326.000 die als volgt kan worden gespecificeerd:

Herindicaties (425)	€ 127.500
Systeemaanpassingen	€ 17.500
Extra ambtelijke inzet	€ 181.000

Implementatie omgevingswet

De omgevingswet zal, zoals het er nu naar uitziet, per 2021 in werking treden. Op bepaalde gebieden werken wij nu al volgens de geest van de wet. Andere zaken kunnen we nu al oppakken, daar hoeven we niet mee te

wachten tot 2021. Het komende jaar zal uitwijzen wat de wet precies van ons als organisatie vraagt en wat wij van onze inwoners vragen. Kort samengevat bestaat de opgave grofweg uit drie elementen:

- **Inzet van zes kerninstrumenten voor het hele fysieke domein.** Omgevingsvisie, decentrale regels (zoals het Omgevingsplan op gemeentelijk niveau), programma's, algemene rijksregels, omgevingsvergunning en het projectbesluit. Het landelijke uitgangspunt is om vanuit ambitie en algemene regels gebiedsgericht te gaan werken;
- **Anders werken.** De Omgevingswet is veel meer dan een juridische exercitie. De wet vraagt van gemeenten een andere manier van denken en werken door de integrale benadering van de leefomgeving, meer bestuurlijke afwegingsruimte, meer nadruk op participatie en samenwerking, en de benadering vanuit de initiatiefnemer;
- **Digitaal Stelsel Omgevingswet.** Het nieuwe online loket is de centrale plek waar alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving straks samenkomt. Hier kunnen initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving.

In 2018 starten we met de uitwerking van de drie projectlijnen. Dan zal ook meer inzicht komen in de kosten van de implementatie. Op basis van landelijke data komen we tot de raming dat de totale implementatie circa € 820.000 zal kosten. Verdeeld over de jaren 2018, 2019 en 2020 betekent dit een investering van € 273.000 op jaarbasis voor onze ambtelijke organisatie Noaberkracht. Voor het jaar 2018 hebben we reeds de beschikking over een bedrag aan dekking van € 60.000 voor ICT en € 140.000 voor overige implementatiekosten. In totaliteit dus € 200.000, wat betekent dat voor het jaar 2018 een aanvullend budget benodigd is van € 73.000 en voor de jaren 2019 en 2020 jaarlijks € 273.000. Dit betekent voor de gemeente Tubbergen een incidenteel middelen beslag van € 32.000 in 2018 en € 119.000 voor de jaren 2019 en 2020. In totaliteit gaat het hier voor de gemeente Tubbergen om een bedrag van € 270.000.

In de loop van het jaar 2018, maar in ieder geval voor het tweede Programmajournaal 2018, komen we met een uitgebreid projectplan waarin we verder en dieper ingaan op de planning, de verschillende deelprojecten, de onderbouwing van de kosten, de wijze waarop we rapporteren over de voortgang, enz.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de hiervoor geschetste en toegelichte onttrekkingen aan de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen en in te stemmen met de herziene stand van deze reserve.

Stand van zaken en conclusies

In deze paragraaf wordt naast de feitelijke financiële weergave van de stand van zaken, zoals in de voorgaande twee paragrafen weergegeven, ook een aantal opmerkingen / kanttekening gemaakt om ervoor te zorgen dat eventuele conclusies in een zo juist mogelijke context worden geplaatst. Ook dit doen we aan de hand van de twee geschetste onderdelen:

- Herzien meerjarig saldo
- Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Herzien meerjarig saldo

Rekening houdend met de voorgestelde besluiten uit dit eerste programmajournaal ontstaat het volgende beeld van het herziene meerjarige saldo:

	2018	2019	2020	2021
Herzien meerjarig saldo	-116	256	-16	-230

Opmerkingen:

- Het tekort over het jaar 2018 ad. € 116.000 wordt onttrokken aan de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen
- In het herziene meerjarige saldo is rekening gehouden met stelposten voor loon-en prijscompensatie maar ook met stelposten (dus financiële ruimte) voor nieuw beleid en onzekerheden op het gebied van de drie decentralisaties.
- Met de mogelijke structurele gevolgen voortvloeiende uit de jaarverantwoording 2017 is (nog) geen rekening gehouden
- De gevolgen van het (nieuwe) regeerakkoord zijn (nog) niet bekend en dus niet meegenomen.
- Tot slot moet worden opgemerkt dat de hardheid van de verschillende doorgetrokken ramingen in meerjarig perspectief afneemt. Denk hierbij onder meer aan conjuncturele ontwikkelingen met mogelijke gevolgen voor bouwvolumes, bijstandsuitkeringen, rente- en prijsontwikkelingen en de

gevolgen daarvan voor de omvang van de algemene uitkering maar ook aan demografische ontwikkelingen.

Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Zoals in de betreffende paragraaf van dit programmajournaal is weergegeven bedraagt de herziene stand van de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen, rekening houdend met de voorgestelde besluitvorming uit dit eerste programmajournaal over 2018 € 5.903.000. Deze herziene stand wil zeggen dat dit geld nog niet bestemd / besteed is en dus voor de komende jaren beschikbaar is. Hierbij moet worden opgemerkt dat (nog) geen rekening is gehouden met de mogelijke uitkomsten van de jaarverantwoording 2017. Zonder nu een uitspraak te willen doen over een voordelig dan wel nadelig saldo van de jaarverantwoording 2017 geven we wel mee dat de opbrengst als gevolg van de verkoop van de aandelen Vitens ten bedrage van ongeveer € 1,8 miljoen is verantwoord in de jaarverantwoording 2017.